

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060304

DOM
2015-05-18
Stockholm

Mål nr
P 7611-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-08-04 i mål P 266-14, se bilaga

KLAGANDE

Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun

MOTPART

TeliaSonera Mobile Networks AB, 556025-7932
Ombud: B M

SAKEN

Bygglov för monopole (mast) och teknikbod på fastigheten X i Botkyrka kommun

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1203898

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa nämndens beslut att avslå ansökan om bygglov.

TeliaSonera Mobile Networks AB (bolaget) har bestridit överklagandet.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Nämnden har till stöd för sin talan vidhållit vad som tidigare anförts, och tillagt i huvudsak följande. Master för mobiländamål utgör ett enskilt intresse eftersom dessa master endast tillgodoser en operatörs behov, och inte den stora allmänhetens behov av master för olika operatörer. Frågan om behovet av mobilmaster är en så central fråga för byggandet av en mobil infrastruktur att masternas placering behöver belysas i ett planarbete. Den stora efterfrågan på mark för uppförande av master sammantaget med det nätverk/den infrastruktur masterna kräver idag och i framtiden, tillsammans med de boendes rätt att genom detaljplaneprocessen få påverka utformningen innebär att utplaceringen av mobilmaster bäst sker genom en planprovning. Kommunen måste anses ha tolkningsföreträde för när en åtgärd kan anses utgöra en liten avvikelse och när åtgärdens lämplighet, som i detta fall, bör prövas genom en detaljplan. Även om åtgärden i och för sig är mindre kommer den att vara prejudicerande och leda till en oacceptabel miljöförändring om den upprepas inom parkens område.

Aktuell mast är 36 meter hög och kommer därmed att bli ett dominerande inslag i den parkmark där den är avsedd att placeras. Vidare är det viktigt att beakta planförfattarens intentioner med att mark som utpekats som natur – parkmark ska förbli just obebyggd naturmark. Det är således en stor skillnad mellan att medge en avvikelse inom ett bebyggelseområde där marken ändå är avsedd att bebyggas i någon form, jämfört med att medge avvikelser i ett grönområde som ska bevaras utan bebyggelse. Omgivningspåverkan blir mycket mer påtaglig i en sådan naturmiljö. Masterna torde kunna lokaliseras till lämpligare platser och utan en utredning om andra alternativa placeringar torde kravet på att behovet ska vara angeläget inte anses uppfyllt.

Bolaget har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. I översiktsplanen finns inget som tyder på att det finns förestående planer på annan markanvändning för den plats där bygglov söks inom de närmaste 10-15 åren.

Den mast som ska byggas tar i anspråk en bråkdel av planområdet. Några andra kommunala initiativ för planändring av den aktuella platsen än vad som anges i översiktsplanen har bolaget inte hittat. Området kan knappast anses känsligt ur natur-, kultur-, eller allmän bevarandesynpunkt. Läget eller omgivningen innehåller inte sådan känslig bebyggelse eller andra skyddsvärda faktorer att detaljplanen behöver ändras för en så relativt liten byggnation.

Vidare skulle det, beroende på hur detaljplanesituationen ser ut hos olika kommuner, medföra olika stor påfrestning för kommunerna att ändra detaljplaner för att tillgodose framtida behov av nya mobilmaster. Det detaljplaneändringsarbete som skulle behöva utföras skulle ianspråkta kommunala resurser som annars skulle ha använts för till exempel detaljplanering för fler bostäder. Det kan vidare ifrågasättas om kommunerna har den kompetens och förståelse för vilka platser som är lämpliga för en mobilteleanläggning utifrån nätägarnas förväntade behov och funktionalitet. Ett sådant förfaringssätt riskerar dessutom att bli onyttigt om de förutsedda behoven av en ny mast inte uppstår där de förväntades.

Den typ av mast som avses byggas och storleken på bod tillåter inplacering av flera teleoperatörers antenner och tekniska utrustning, vilket är vanligt. Det finns inom området ingen annan redan byggd mast som är lämplig att inplacera utrustning i. Kommunen menar att det finns stor efterfrågan på mark för uppförande av mobilmaster och att enstaka master inte brukas av flera operatörer. Av de mobilteleoperatörer som bjuder ut mobiltjänster på marknaden äger mycket få egna nät. Även om de anläggningar som nyttjas för trådlös elektronisk kommunikation ägs av enskilda bolag måste den verksamhet som masterna innebär ses som en allmännyttig verksamhet ägnad allmänt ändamål.

Den aktuella anläggningen kommer att ta i anspråk ca 10 kvm och placeras intill genomfartsleden Skäcklingevägen. Av naturliga skäl är en mast högre än omgivande bebyggelse eller vegetation. Det är en stark överdrift att påstå att anläggningen skulle bli ett dominerande inslag i förhållande till de åtgärder som planen avser att möjliggöra. Det finns inte en motsättning mellan rekreation och park och aktuell mast. Det finns inte skäl att tro att beviljande av sökt bygglov skulle resultera i en mastpark. Numera förväntar sig merparten av befolkningen att det också i rekreativsammanhang ska finnas god tillgång till elektroniskt kommunikationsnät och får acceptera att det för den sakens skull behövs nödvändiga infrastrukturanläggningar.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen noterar inledningsvis att underinstanserna felaktigt tillämpat en äldre plan från 1968. För aktuellt område gäller detaljplan ”Skäcklinge III”, antagen 1977. Eftersom marken där åtgärderna avses att utföras både i tidigare och i nu aktuell detaljplan betecknas ”Park eller plantering” gör detta emellertid inte någon skillnad för prövningen i sak. Mark- och miljööverdomstolen går därför vidare till att pröva frågan om bygglov kan ges för uppförande av mast samt teknikbod på fastigheten X i Botkyrka kommun.

Sökta åtgärder är inte förenliga med detaljplanens bestämmelser om markens användning. Frågan blir om aktuella åtgärder kan godtas trots att de avviker från detaljplanen.

I 9 kap. 31 b § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, stadgas att bygglov får ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan eller områdesbestämmelser om avvikelsen är förenlig med detaljplanens syfte och avvikelsen är liten. Enligt förarbetena till paragrafen (prop. 2010/11:63 s. 50 f.) har någon ändring avseende innebörden av bestämmelsen om liten avvikelse i PBL jämförd med innebörden av bestämmelsen om mindre avvikelser i 8 kap. 11 § sjätte stycket i den äldre plan- och bygglagen (1987:10), ÄPBL, inte varit åsyftad, varför ledning kan hämtas ur tidigare förarbeten och praxis vid bedömningen av om en avvikelse är liten.

Av den proposition som låg till grund för 8 kap. 11 § sjätte stycket i ÄPBL framgår att bestämmelsen inte avsågs att tillämpas om någon ville använda marken för ett i planen icke avsett ändamål (prop. 1985/86:1 s. 713 f.). Regeringsrätten har därefter, i rättsfallet RÅ 2002 ref. 63, med stöd av vad som angivits i en senare proposition godtagit att bestämmelsen om mindre avvikelser kan tillämpas även när avvikelserna består i att marken ska användas för ett i planen icke avsett ändamål, om den lovsökta åtgärden avser ett allmännyttigt ändamål (prop. 1989/90:37 s. 51 ff.). Utgången i 2002 års fall blev emellertid att bygglov för mast och två teknikbodar inte kunde ges, eftersom åtgärderna var av sådan omfattning och betydelse för närboende att de inte kunde godtas på mark som var avsatt för parkändamål och som nyttjades som rekreationsområde.

I planbeskrivningen till gällande detaljplan anges att den aktuella skogsmarken avskiljer området från Kassmyra grustag och att syftet med planen är att möjliggöra en ny anslutning till Dalvägen. Några särskilda värden för marken har inte angetts i planbeskrivningen. Istället har angetts att det inom parkmark i anslutning till vägarna finns utrymme för eventuella framtida breddningar.

Enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning kan uppförandet av aktuell mast och teknikbod, med beaktande främst av åtgärdernas omfattning och hur det aktuella området beskrivits i detaljplanen, inte anses inkräkta på den pågående markanvändningen. Mot bakgrund härav och med hänsyn till den allmänna nyttan av sökta åtgärder finner domstolen att dessa inte står i strid med planens syfte och att de kan bedömas som en liten avvikelse från planen.

De aktuella åtgärderna är inte heller av sådan karaktär att de enligt 4 kap. 2 § PBL behöver föregås av en detaljplaneläggning. Överklagandet ska följaktligen avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg och Eywor Helmenius, referent, samt tekniska rådet Tommy Åström och tf. hovrättsassessorn Agneta Staff.

Föredragande har varit Vilma Herlin.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-08-04
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr P 266-14

KLAGANDE

Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun

MOTPART

TeliaSonera Mobile Networks AB, 556025-7932

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 17 december 2013 i ärende nr 4032-41002-2012, se bilaga 1

SAKEN

Bygglov för monopole och teknikbod på fastigheten X i Botkyrka kommun

---

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 376584

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

BAKGRUND

Samhällsbyggnadsnämnden i Botkyrka kommun (nämnden) beslutade den 23 oktober 2012 att med stöd av 9 kap. 30 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, avslå en ansökan från TeliaSonera Mobile Networks AB (bolaget) om bygglov för uppförande av monopole samt teknikbod på fastigheten X i Botkyrka kommun.

Bolaget överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) som i beslut den 17 december 2013 upphävde nämndens beslut och återförvisade ärendet till nämnden för erforderlig handläggning.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkat att mark- och miljödomstolen, med upphävande av länsstyrelsens beslut, ska fastställa nämndens beslut. Till stöd för sitt överklagande har nämnden anfört vad som framgår av länsstyrelsens beslut med i huvudsak följande tillägg.

Master/monopoles utgör åtgärder som behöver prövas i en detaljplaneprocess för att kunna överblicka konsekvenser och omgivningspåverkan. Byggande av master inom planlagda områden med hänvisning till att de är mindre avvikelser, med den prejudicerande verkan det första bygglovet för en liten avvikelse får, får stora följder och kan bli till hinder för att förtäta befintlig bebyggelse och utnyttja området för det parkmarken var tänkt.

Bolaget har beretts tillfälle att yttra sig över vad nämnden anfört men har inte hörts av.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

Mark- och miljödomstolen instämmer i den bedömning länsstyrelsen gjort. Vad nämnden anfört till stöd för sitt överklagande föranleder inte domstolen att göra en annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427).

Överklagande senast den 25 augusti 2014. Prövningstillstånd krävs.

Monica Daoson

Maria Backström Bergqvist

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Monica Daoson, ordförande, och tekniska rådet Maria Backström Bergqvist. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Lindberg.